

VÄRDEBESKRIVNING**Område av riksintresse för naturvård i Blekinge län****Datum:** 2023-03-17**Områdesnummer:** NRO 10 015**Områdesnamn:** Vambåsa hagmarker-Förkärla-Blötö**Kartblad:** Karlskrona 3F NO**Areal:** 651 ha**Naturgeografisk region:** 9. Blekinges sprickdalsterräng och ekskogsområde**Kust/havsregion:** IV. Egentliga Östersjön**Regionindelning för sjöar och vattendrag:** -**Agrara kulturlandskapsregioner:** 2. Sydsvenska odlingsbygderna**Landskapsformer:** Sprickdalslandskap, slätt med relativ höjd lägre än 20 m**Riksvärde:**

Odlingslandskap	Ädellövskog	Flora
		Fauna
	Havsstrandäng	
Ädellövskog	Flora	
	Fauna	

Värdebeskrivning: Representativt odlingslandskap (herrgårdslandskap) med vidsträckta ekhagmarker och ädellövskogar, bl a många nyckelbiotoper, som innehåller en mycket stor andel gamla träd. Vedinsektsfaunan och svampfloran är artrik. Ett stort antal rödlistade arter förekommer.

Huvudkriterier: A, C, D**Stödkriterier:** Storlek, Mångformighet, Kontinuitet, Representativitet, Funktion – flora och fauna

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt jordbruk med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement samt att de mest naturskogsartade bestånden får utvecklas fritt. Restaurering av igenvuxna ekhagmarker är angelägen.

Områdets naturvärden kan påverkas negativt av bl a minskad eller upphörd jordbruks- och betesdrift, skogsplantering på jordbruksmark, energiskogsodling, igenväxning, spridning av gifter eller gödselmedel, skogsavverkning, bebyggelse, nydikningar, täkt, schaktning, luftledningar och vägdragningar.

Säkerställande: Vambåsa hagmarker är naturreservat. Reservatet ingår i Natura 2000, liksom de närliggande områdena Vambåsanäs och Blötö.

Områdets huvuddrag: Merparten av området är beläget inom Johannishus fideikommiss. Den södra och östra delen ingår i naturreservatet Vambåsa hagmarker som omfattar dels ett område norr om Stora Vambåsa, dels ett område kring Lilla Vambåsa samt Hjortahammars gravfält. Det senare är ett av länets största gravfält från järnåldern. I reservatets sydöstra del vid Hjortahammar löper en rullstensås. Vegetationen inom reservatsområdet är lövträdsdominerad, men i sydost förekommer en hel del tall. Så gott som hela området utnyttjas som betesmark. Björk och ek är de förhärskande trädslagen, men inom fuktigare partier finns dessutom al. Enbuskar är särskilt framträdande i området längs vägen mellan Stora Vambåsa gård och Hjortahammar. Naturbetesmarkerna utgörs av betad havsstrandäng, ekhage och betad skog. Vanliga vegetationstyper är fårsvingeltorräng, rödvenäng och krypvenäng. Växtsamhällena är bitvis art- och individrika med arter som *slättergubbe*, *darrgräs*, *revfibla*, *stagg* och *kustarun*. Områdets vedinsektsfauna har inte inventerats närmare men läderbagge har påträffats. I det nordligaste reservatsområdet finns ett mindre myrområde med mossebildning.

Väster om reservatet, på ömse sidor om Vambåsabäcken, ligger vidsträckta åkrar som bl a innehåller några skogklädda åkerholmar av stort värde för landskapsbilden.

Väster om åkerområdet, från Förkärla kyrka i norr till och med Vambåsanäs i söder, utbreder sig ett mer än 200 ha stort ekdominerat skogs- och hagmarksområde. I området finns flera hundra gamla och grova ekar, av vilka den grävsta har en omkrets av drygt 8 m. Merparten av skogen torde ha uppkommit genom igenväxning av ett öppnare hagmarkslandskap. Området innehåller den gamla byplatsen för Lilla Vambåsa by samt talrika fornlämningar och spår av forntida åkrar. Delar av området har restaurerats och betas nu åter. Inventeringar under 1997 och 98 har visat att vedinsektsfaunan och svampfloran innehåller ett stort antal rödlistade arter. Bland de som påträffats märks *läderbagge* och dess släkting *Gnorimus variabilis* samt *tårticka* och *korallticka*.

Områdets västligaste del utgörs av de två hagmarksområdena Östranäs och Blötö. Båda är vackra ekhagar med inslag av gamla ekar och artrika fältskikt samt vid stranden mer eller mindre breda havsstrandängar. NO Östranäs är strandängen mera vidsträckt. *Läderbagge* har påträffats på Blötö.

Anmärkningar: Större delen av området ingår i Obj 81.48 och 81.50 i länets bevarandeplan för odlingslandskapet. Östranäs ingår dessutom i den nationella bevarandeplanen för odlingslandskapet (obj nr 81.222). I ängs- och hagmarksinventeringen beskrivs 6 naturbetesmarker. I VMI redovisas 3 våtmarksområden, samtliga av klass 2. Ett stort antal (> 20) nyckelbiotoper har avgränsats i området mellan Förkärla och Vambåsanäs.

Ingår i område av riksintresse enligt 4 kap 4 § miljöbalken. Den sydligaste delen ingår även i område av riksintresse för friluftsliv, nr FK 5 Listerby skärgård-Södra Hasslö. En stor del ingår även i område av riksintresse för kulturminnesvården nr KK 012 Hjortahammar - Förkärla.

Referenser:

- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1983. Kulturminnesvårdsprogram för Blekinge län.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1984. Naturvårdsplan Blekinge.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1996. Odlingslandskapet i Blekinge – bevarandeplan
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1993. Ängar och hagar i Blekinge.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Ängar och hagar i Ronneby.
- Länsstyrelsen i Blekinge län, 1994. Våtmarker i Blekinge.